

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. vasario 28 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Transportas — Bendrijos geležinkelių plėtra — Direktyva 91/440/EEB — 6 straipsnio 3 dalis ir II priedas — Direktyva 2001/14/EB — 4 straipsnio 2 dalis ir 14 straipsnio 2 dalis — Infrastruktūros valdytojas — Organizacinis ir sprendimų priėmimo nepriklausomumas — Holdingo struktūra — Direktyva 2001/14 — 7 straipsnio 3 dalis ir 8 straipsnio 1 dalis — Mokesčių nustatymas pagal tiesiogines sąnaudas — Mokesčių ėmimas — Tiesioginės sąnaudos — Bendros sąnaudos — Direktyva 2001/14 — 6 straipsnio 2 dalis — Priemonių, kuriomis skatinama mažinti išlaidas, nebuvimas — Direktyva 91/440 — 10 straipsnio 7 dalis — Direktyva 2001/14 — 30 straipsnio 4 dalis — Reguliavimo institucija — Kompetencija“

Byloje C-556/10

dėl 2010 m. lapkričio 26 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama G. Braun ir H. Støvlbæk, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Vokietijos Federacinę Respubliką, atstovaujamą T. Henze, J. Möller ir N. Graf Vitzthum, padedamų *advocaat* R. Van der Hout,

atsakovę,

palaikomą:

Čekijos Respublikos, atstovaujamos M. Smolek, J. Očková ir T. Müller,

Italijos Respublikos, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Fiorentino, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusių į bylą šalių,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai A. Borg Barthet (pranešėjas), E. Levits, J.-J. Kasel ir M. Berger,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

* Proceso kalba: vokiečių.

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. gegužės 23 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2012 m. rugsėjo 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Šiuo ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo konstatuoti, kad:

- nesiimdama reikiamų priemonių užtikrinti, kad subjektas, kuriam patikėtas 1991 m. liepos 29 d. Tarybos direktyvos 91/440/EEB dėl Bendrijos geležinkelių plėtros (OL L 237, p. 25; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 1 t., p. 341), iš dalies pakeistos 2001 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/12/EB (OL L 75, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 5 t., p. 376, toliau – Direktyva 91/440), II priede išvardytų esminių funkcijų vykdymas, būtų nepriklausomas nuo geležinkelių transporto paslaugas teikiančios įmonės,
- nepriimdama priemonių, kuriomis skatinama mažinti išlaidas,
- tinkamai neperkeldama 2001 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/14/EB dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo ir mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo (OL L 75, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 5 t., p. 404), iš dalies pakeistoje 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/58/EB (OL L 315, p. 44, toliau – Direktyva 2001/14), išdėstytų nuostatų dėl mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo ir
- Direktyvos 2001/14 30 straipsnyje nurodytai reguliavimo institucijai nesuteikdama tam tikrų įgaliojimų, susijusių su informacijos gavimu ir sankcijų skyrimu,

Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/440 6 straipsnio 3 dalį ir II priedą, Direktyvos 2001/14 4 straipsnio 2 dalį ir 14 straipsnio 2 dalį, tos pačios direktyvos 6 straipsnio 2 dalį, 7 straipsnio 3 dalį, 8 straipsnio 1 dalį ir pagal Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalį, aiškinamą atsižvelgiant į Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalį.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 91/440

2 Direktyvos 91/440 ketvirtoje konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„<...> geležinkelių sistemos plėtojimą ir veiksmingą funkcionavimą ateityje būtų galima palengvinti, jeigu transporto paslaugų teikimas būtų atskirtas nuo infrastruktūros eksploatavimo; <...> atsižvelgiant į šią padėtį pirmiau paminėtos dvi veiklos rūšys privalo būti valdomos atskirai ir turėti skirtingas sąskaitas“.

3 Tos direktyvos 6 straipsnio 1–3 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad su geležinkelio įmonių teikiamomis transporto paslaugomis susijusios veiklos ir su geležinkelių infrastruktūros valdymu susijusios veiklos pelno bei nuostolių sąskaitos ir balansai būtų tvarkomi ir skelbiami atskirai. Valstybinės lėšos, skirtos vienai iš šių dviejų veiklos sričių, negali būti perkeltos į kitą sritį.

Šių dviejų veiklos sričių sąskaitos tvarkomos taip, kad atsispindėtų šis draudimas.

2. Valstybės narės taip pat gali numatyti, kad dėl minėto atskyrimo vienoje įmonėje turės būti įsteigti atskiri padaliniai, arba kad infrastruktūrą valdys atskiras subjektas.

3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad II priede išvardytos funkcijos, garantuojančios tinkamą ir nediskriminuojančią prieigą prie infrastruktūros, būtų pavestos įstaigoms ar firmoms, kurios pačios neteikia jokių geležinkelių transporto paslaugų. Nepriklausomai nuo organizacinių struktūrų, turi būti įrodyta, kad šis tikslas buvo pasiektas.

Tačiau rinkti mokesčius ir pareigą valdyti geležinkelių infrastruktūrą, t. y. tvarkyti reikalus, susijusius su investicijomis, technine priežiūra ir finansavimu, valstybės narės gali pavesti geležinkelio įmonėms ar bet kuriai kitai įstaigai.“

4 Tos direktyvos 10 straipsnio 7 dalyje nustatyta:

„Nepažeidžiant Bendrijos ir nacionalinės teisės aktų, susijusių su konkurencijos politika ir už tą sritį atsakingomis institucijomis, pagal Direktyvos 2000/14/EB 30 straipsnį įsteigta reguliavimo institucija arba bet kuri kita tokį pat nepriklausomumo laipsnį turinti institucija vykdo konkurencijos geležinkelių paslaugų rinkose, įskaitant geležinkelių krovinių transporto rinką, monitoringą.

Ta institucija įsteigiama pagal minėtos direktyvos 30 straipsnio 1 dalyje išdėstytas taisykles. Visi pareiškėjai ar suinteresuotos šalys gali pateikti šiai institucijai skundą, jei, jų manymu, su jais buvo neteisingai pasielgta, jie buvo diskriminuojami ar nukentėjo koku kitu būdu. Atsižvelgdama į skundą ir tam tikrais atvejais savo iniciatyva reguliavimo institucija kiek galima greičiau priima sprendimą dėl tinkamų priemonių nepageidaujamiems reiškiniams šiose rinkose pašalinti. Siekiant užtikrinti būtiną teisminės kontrolės galimybę ir reikalingą nacionalinių reguliavimo institucijų bendradarbiavimą, šiuo atveju taikomi minėtos direktyvos 30 straipsnio 6 dalis ir 31 straipsnis.“

5 Direktyvos 91/440 II priede pateiktas 6 straipsnio 3 dalyje nurodytų esminių funkcijų sąrašas:

- „– sprendimų dėl geležinkelių įmonių licencijavimo, įskaitant individualių licencijų suteikimą, rengimas ir priėmimas,
- sprendimų, susijusių su traukinio linijų paskirstymu, įskaitant konkrečių linijų buvimo nustatymą ir įvertinimą bei jų paskyrimą, priėmimas,
- sprendimų, susijusių su infrastruktūros mokesčių ėmimu, priėmimas,
- teikiant tam tikras paslaugas reikalingų įsipareigojimų teikti viešąsias paslaugas laikymosi stebėjimas“.

Direktyva 2001/14

6 Direktyvos 2001/14 12, 16, 20, 40 ir 46 konstatuojamosiose dalyse nurodyti šios direktyvos tikslai:

(12) Laikantis valstybių narių nustatytų reikalavimų, mokesčių ėmimo ir infrastruktūros pajėgumų paskirstymo sistemos turėtų geležinkelių infrastruktūros valdytojus paskatinti optimizuoti jų valdomos infrastruktūros panaudojimą.

<...>

(16) Mokesčių ėmimo ir pajėgumų paskirstymo sistemos turėtų sudaryti sąlygas sąžiningai konkurencijai teikiant geležinkelių paslaugas.

<...>

(20) Siekiant sudaryti sąlygas veiksmingiau išnaudoti infrastruktūros tinklą, pageidautina infrastruktūros valdytojams suteikti tam tikrą lankstumą.

<...>

(40) Geležinkelių infrastruktūra yra natūralus monopolis. Dėl to infrastruktūros valdytojus reikia skatinti mažinti išlaidas ir veiksmingai valdyti jiems priklausančią infrastruktūrą.

<...>

(46) Kad geležinkelių infrastruktūra būtų veiksmingai valdoma bei tinkamai ir nediskriminuojant naudojama, reikia įsteigti reguliavimo instituciją, kuri nepaisant nagrinėjimo teismine tvarka galimybės kaip apeliacinis organas prižiūrėtų šių Bendrijos taisyklių ir teisės aktų taikymą.“

7 Tos direktyvos 1 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Šioje direktyvoje aptariamai principai ir procedūros, kurie turi būti taikomi nustatant ir imant geležinkelių infrastruktūros mokesčius bei paskirstant geležinkelių infrastruktūros pajėgumus.“

8 Tos pačios direktyvos 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės, laikydamosi Direktyvos 91/440/EEB 4 straipsnyje nustatyto valdymo nepriklausomumo principo, nustato mokesčių ėmimo sistemą.

Laikydamosi minėtos valdymo nepriklausomumo sąlygos, valstybės narės taip pat nustato konkrečias mokesčių ėmimo taisykles arba suteikia tokias galias infrastruktūros valdytojui. Mokesčius už naudojimąsi infrastruktūra nustato ir juos surenka infrastruktūros valdytojas.

2. Jei infrastruktūros valdytojas savo teisine forma, organizacija arba sprendimų priėmimo funkcijomis yra priklausomas nuo kurios nors geležinkelio įmonės, šiame skyriuje aprašytas funkcijas, išskyrus mokesčių surinkimo, vykdo savo teisine forma, organizacija ir sprendimų priėmimu nuo jokios geležinkelio įmonės nepriklausoma mokesčių surinkimo įstaiga.“

9 Direktyvos 2001/14 6 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės nustato sąlygas, įskaitant tam tikrais atvejais išankstinius mokėjimus, siekdamos užtikrinti, kad esant įprastoms verslo sąlygoms ir per pagrįstą laikotarpį infrastruktūros valdytojo iš infrastruktūros mokesčių gautos pajamos, papildomos pajamos iš kitos komercinės veiklos ir valstybės skirtos lėšos būtų bent jau ne mažesnės už infrastruktūros išlaidas.

Nepažeisdama galimo ilgalaikio tikslo, siekiančio, kad visų transporto rūšių infrastruktūros išlaidas padengtų jos naudotojai esant tinkamai ir nediskriminuojančiai įvairių transporto rūšių konkurencijai, tais atvejais, kai geležinkelių transportas gali konkuruoti su kitomis transporto rūšimis, laikydamasi 7 ir 8 straipsniuose nurodytos mokesčių ėmimo sistemos, valstybė narė gali pareikalauti, kad infrastruktūros valdytojo sąskaitose pajamos be valstybės finansavimo būtų lygios išlaidoms.

2. Tinkamai atsižvelgiant į saugą bei infrastruktūros paslaugų teikimo kokybės išlaikymą ir gerinimą, infrastruktūros valdytojai skatinami mažinti infrastruktūros teikimo išlaidas ir prieigos prie geležinkelių infrastruktūros mokesčių dydį.

3. Valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodyta nuostata būtų įgyvendinta arba kompetentingos institucijos ir infrastruktūros valdytojo sutartimi, sudaryta ne trumpesniam kaip trejų metų laikotarpiui, kurioje būtų numatytas valstybės finansavimas, arba nustatant tinkamas reikiamų galių reguliavimo priemonės.

<...>

5. Nustatomas išlaidų paskirstymo metodas. Valstybės narės gali pareikalauti, kad jis būtų iš anksto patvirtintas. Šis metodas turėtų būti periodiškai atnaujinamas atsižvelgiant į geriausios tarptautinės praktikos principus.“

10 Tos direktyvos 7 straipsnio 3–5 dalyse nustatyta:

„3. Nepažeidžiant šio straipsnio 4 ar 5 dalies arba 8 straipsnio nuostatų už minimalų prieigos paketą ir prieigą prie geležinkelių infrastruktūros objektų nustatomi mokesčiai turi būti lygūs išlaidoms, tiesiogiai turėtoms dėl tam tikros vežimo geležinkeliais paslaugos.

4. Į infrastruktūros mokesčių gali būti įtrauktas mokestis, atspindintis konkretaus perpildyto infrastruktūros segmento pajėgumų stoką.

5. Infrastruktūros mokestis gali būti keičiamas siekiant atsižvelgti į poveikio aplinkai, atsirandančio dėl traukinių eksploatacijos, išlaidas. Mokestis keičiamas atsižvelgiant į poveikio aplinkai dydį.“

11 Minėtos direktyvos 8 straipsnio 1 ir 2 dalys išdėstytos taip:

„1. Siekdama visiškai kompensuoti infrastruktūros valdytojo patirtas išlaidas, valstybė narė, remdamasi veiksmingais, skaidriais ir nediskriminuojančiais principais, garantuodama optimalų konkurencingumą, ypač tarptautinio krovinių vežimo geležinkeliais, gali, jei rinka pajėgi tai pakelti, taikyti antkainius. Mokesčių ėmimo sistemoje turi būti atsižvelgta į geležinkelio įmonių pasiektą produktyvumo padidėjimą.

Tačiau neleistina, kad dėl mokesčių dydžio infrastruktūra negalėtų naudotis tie rinkos segmentai, kurie gali apmokėti bent jau tiesiogines suteiktos vežimo geležinkeliais paslaugos išlaidas ir dar tokią gražos koeficientą, kokį gali pakelti rinka.

2. Dėl konkrečių ateities investicinių projektų arba tų projektų, kurie buvo įgyvendinti ne anksčiau kaip prieš 15 metų iki įsigaliojant šiai direktyvai, remdamasis tokių projektų ilgalaikėmis išlaidomis, jei jie padidins našumą ir (arba) ekonominį efektyvumą ir kurių kitaip nebūtų galima arba nebūtų buvę galima įgyvendinti, infrastruktūros valdytojas gali pradėti taikyti arba toliau taikyti didesnius mokesčius. Taikant tokią mokesčių ėmimo tvarką taip pat gali būti numatyti susitarimai dėl su naujomis investicijomis susijusios rizikos pasidalinimo.“

12 Tos pačios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Nepažeidžiant Sutarties 81, 82, 86 ir 87 straipsnių ir nepaisant šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalies, visos mokesčių, kuriuos infrastruktūros valdytojas taiko geležinkelio įmonei už kiekvieną paslaugą, nuolaidos turi atitikti šiame straipsnyje nustatytus kriterijus.“

13 Direktyvos 2001/14 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės gali taikyti infrastruktūros pajėgumų paskirstymo struktūrą, kartu laikydamosi Direktyvos 91/440/EEB 4 straipsnyje nustatyto valdymo nepriklausomumo principo. Nustatomos konkrečios pajėgumų paskirstymo taisyklės. Pajėgumus paskirsto infrastruktūros valdytojas. Infrastruktūros valdytojas visų pirma užtikrina, kad infrastruktūros pajėgumai būtų paskirstomi tinkamai ir nediskriminuojant bei laikantis Bendrijos teisės.

2. Jei infrastruktūros valdytojas savo teisine forma, organizacija arba sprendimų priėmimo funkcijomis yra priklausomas nuo kurios nors geležinkelio įmonės, šio straipsnio 1 dalyje nurodytas ir šiame skyriuje aprašytas funkcijas vykdo savo teisine forma, organizacija ir sprendimų priėmimu nuo jokios geležinkelio įmonės nepriklausoma pajėgumų paskirstymo įstaiga.“

14 Tos direktyvos 30 straipsnyje „Reguliavimo institucija“ nustatyta:

„1. <...> valstybės narės įsteigia reguliavimo instituciją. <...> Ši įstaiga veikia pagal šiame straipsnyje nurodytus principus, o tai reiškia, kad jos apeliacinės ir reguliavimo funkcijos gali būti paskirtos atskiroms įstaigoms.

2. Pareiškėjas turi teisę skųstis reguliavimo institucijai, jeigu mano, kad su juo buvo neteisingai pasielgta, jis buvo diskriminuojamas arba kaip nors kitaip nukentėjo; svarbiausia pareiškėjas gali apskųsti infrastruktūros valdytojo arba tam tikrais atvejais geležinkelio įmonės priimtus sprendimus dėl:

<...>

3. Reguliavimo įstaiga užtikrina, kad infrastruktūros valdytojo nustatyti mokesčiai atitiktų II skyrių ir būtų nediskriminuojantys. <...>

4. Reguliavimo institucija yra įgaliota pareikalauti, kad infrastruktūros valdytojas, pareiškėjai ar atitinkamoje valstybėje narėje veikianti trečioji šalis be pagrindo nedelsdama suteiktų jai aktualią informaciją.

5. Dėl kiekvieno skundo reguliavimo institucija privalo priimti sprendimą ir per ne ilgesnį kaip dviejų mėnesių laikotarpį nuo tada, kai gavo visą informaciją imtis veiksmų situacijai ištaisyti.

Nepaisant šio straipsnio 6 dalies, reguliavimo įstaigos sprendimas yra privalomas visoms šalims, kurioms tas sprendimas taikomas.

<...>“

Vokietijos teisė

- 15 1993 m. gruodžio 27 d. Bendrojo geležinkelių įstatymo (*Allgemeines Eisenbahngesetz*) (*BGBL. I*, p. 2378, 2396), iš dalies pakeisto 2009 m. liepos 29 d. įstatymu (*BGBL. I*, p. 2542, toliau – Bendrasis geležinkelių įstatymas), 5a straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Vykdydamos savo funkcijas, geležinkelių priežiūros institucijos gali prieš subjektus, kuriems taikomos 5 straipsnio 1 dalies nuostatos, imtis reikiamų priemonių, kad būtų pašalinti nustatyti pažeidimai ir užkirstas kelias 5 straipsnio 1 dalyje išdėstytų nuostatų pažeidimui ateityje.“

- 16 Bendrojo geležinkelių įstatymo 9a straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Valstybiniai geležinkelių valdytojai turi nepriklausyti nuo geležinkelių transporto įmonių teisine forma, organizacija ir sprendimų priėmimu, nes tie sprendimai susiję su geležinkelių linijų paskirstymu ir mokesčių nustatymu. Siekiant pirmame sakinyje nustatytų tikslų reikia:

1. geležinkelių bendrovėse, kurios yra ir geležinkelių transporto įmonės ir geležinkelių valdytojos, atskirti šias dvi veiklos rūšis ir kiekvieną iš jų perduoti vienai ar kelioms skirtingoms bendrovėms;
2. geležinkelių valdytojo ir trečiųjų šalių sutartis sudaryti taip, kad būtų užtikrintas geležinkelių valdytojo organizacinis nepriklausomumas;
3. leidimą priimti sprendimus dėl tarnybinių tvarkaraščių, linijų paskirstymo ir mokesčių nustatymo suteikti tik geležinkelių valdytojo darbuotojams, kurie neina pareigų geležinkelių transporto įmonėse ir su jomis susijusiose įmonėse;
4. laikyti neleistiniais trečiųjų šalių duotus nurodymus geležinkelių valdytojui arba jo darbuotojams, kiek tai susiję su sprendimais dėl tarnybinių tvarkaraščių, linijų paskirstymo ir mokesčių nustatymo;
5. 9 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio 2 ir 3 punktuose nurodytose įmonėse parengti, tvarkyti ir paskelbti taisykles, kad pašaliniai tretieji asmenys negalėtų geležinkelių valdytojui daryti įtakos dėl sprendimų, susijusių su tarnybiniu tvarkaraščiu, linijų paskirstymu ir mokesčių nustatymu; tose taisyklėse turi būti konkrečiai išvardytos konkrečios darbuotojų pareigos, kad nebūtų įmanoma jiems daryti įtakos; be to, geležinkelių valdytojai privalo, jei kompetentinga priežiūros institucija jų to reikalauja, nurodyti atstovo, kuris prižiūri, kaip laikomasi tų taisyklių, pavardę; tas atstovas privalo kiekvienais metais priežiūros institucijai pateikti ataskaitą apie patirtas problemas ir priemones, kurių imtasi joms išspręsti;
6. į 9 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio 2 ir 3 punktuose nurodytų įmonių priežiūros tarybų pareigas skirti skirtingus asmenis; taigi geležinkelių valdytojo priežiūros taryboje negali būti nei 9 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio 2 ir 3 punktuose nurodytų įmonių priežiūros tarybų narių, nei šių įmonių darbuotojų; ši nuostata taip pat taikoma kitoms patronuojančiosios bendrovės akcijoms.“

- 17 To įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Geležinkelių valdytojai privalo nustatyti mokesčius remdamiesi nutarimu, priimtu pagal 26 straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktus, kad būtų padengtos jų patirtos išlaidos dėl įstatymu nustatytų paslaugų teikimo, kaip tai suprantama pagal 1 dalies pirmą sakinį, ir antkainiai, jei rinkta pajėgi tai pakelti. Taip jie gali gauti mokesčius, didesnius už išlaidas, patiriamas dėl naudojimosi geležinkelio paslaugomis, o mokesčiai gali būti diferencijuojami atsižvelgiant į ilgų nuotolių keleivių transporto, trumpų nuotolių keleivių transporto ar krovinių transporto paslaugas, taip pat į šių transporto paslaugų rinkos atskirus segmentus, tačiau užtikrinant konkurencingumą, ypač tarptautinio prekių transporto geležinkeliais. Vis

dėlto, kiek tai susiję su antru sakiniu, vienam rinkos segmentui mokesčių dydis negali viršyti sąnaudų, kurios tiesiogiai patiriamos dėl naudojimosi geležinkelių paslaugomis, ir rinkoje galimo gauti pelno. Pagal 26 straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktus priimtame nutarime:

- 1) mokesčių dydžio nustatymo išimties pagal pirmą sakinį gali būti leidžiamos, jei sąnaudos padengiamos kitais būdais, arba
- 2) kompetentingai priežiūros institucijai gali būti suteiktas leidimas bendru sprendimu ir pasikonsultavus su Federaline elektros, dujų, telekomunikacijų, pašto ir geležinkelių agentūra (reguliavimo įstaiga) visus geležinkelių valdytojus atleisti nuo pirmame sakinyje nustatytų reikalavimų laikymosi.“

18 To įstatymo 14c straipsnyje nustatyta:

„(1) Vykdydama funkcijas reguliavimo institucija gali valstybinių geležinkelių infrastruktūros įmonių atžvilgiu imtis reikiamų priemonių konstatuotiems geležinkelių teisės aktų dėl naudojimosi geležinkelių infrastruktūra nuostatų pažeidimams pašalinti ir užkirsti kelią tokiems pažeidimams ateityje.

(2) Subjektai, kuriems leista naudotis infrastruktūra, valstybinės geležinkelių infrastruktūros įmonės ir jų darbuotojai privalo reguliavimo institucijai ir jos atstovams, vykdančioms savo pareigas, leisti

1. patekti į komercines ir įrenginiams skirtas patalpas įprastu jų darbo laiku;
2. tikrinti knygas, komercinius dokumentus, bylas ir kitus dokumentus bei juos saugoti tinkamose kompiuterinėse laikmenose.

(3) Subjektai, kuriems leista naudotis infrastruktūra, valstybinės geležinkelių infrastruktūros įmonės ir jų darbuotojai privalo reguliavimo institucijai ir jos atstovams pateikti ir suteikti:

1. visą informaciją;
2. visus įrodymus;
3. visas priemones ir papildomas paslaugas, reikalingas jų pareigoms vykdyti.

Ši nuostata taip pat taikoma vykstančioms ar pasibaigusioms deryboms dėl mokesčių už naudojimąsi infrastruktūra ir kitų mokesčių dydžio. Pateikti duomenys turi būti tikslūs ir parengti sąžiningai. Bet kuris informaciją pateikti turintis asmuo gali atsakyti atsakyti į tokius klausimus, jei dėl į juos pateikto atsakymo jam arba vienam iš Civilinio proceso kodekso 383 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytų asmenų grėstų baudžiamasis persekiojimas arba patraukimas atsakomybėn už administracinį pažeidimą.

(4) Pagal šį įstatymą reguliavimo institucija gali nurodyti taikyti jos nurodymus pagal nuostatas, kuriomis reglamentuojamas administracinių priemonių vykdymas. Periodinės baudos dydis gali siekti 500 000 eurų.“

19 1999 m. birželio 1 d. sudarytos *Deutsche Bahn AG* (toliau – *DB AG*) ir *Deutsche Bahn Netz AG* (toliau – *DB Netz*) sutarties dėl kontrolės perėmimo ir pelno perdavimo redakcijoje, patvirtintoje po 2005 m. gegužės 2 d. sutartimi padarytų pataisymų, 1 straipsnyje „[*DB Netz*] valdymas“ nustatyta:

„Nenukrypstant nuo [*DB Netz*] teisinio ir organizacijos nepriklausomumo principo, kiek tai susiję su sprendimais dėl tarnybinio tvarkaraščio, linijų paskirstymo ir mokesčių nustatymo. [*DB AG*] neduoda jokių nurodymų, prieštaraujančių šiam principui.“

- 20 *DB Netz* valdybos vidaus reglamento su pakeitimais, įsigaliojusiais 2005 m. gegužės 9 d., 4 straipsnyje „Sprendimų priėmimas“ nustatyta:

„<...>

3. Valdybos nariai, vykdantys funkcijas su *DB Netz* susijusiose geležinkelių transporto įmonėse arba su tomis įmonėmis susijusiose įmonėse, nebalsuoja priimant sprendimus dėl tarnybinių tvarkaraščių, linijų paskirstymo ir mokesčių nustatymo. Jie taip pat negali dalyvauti rengiant tuos sprendimus.“

Ikiteisminė procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

- 21 2007 m. gegužės mėn. Komisija Vokietijos valdžios institucijoms pateikė klausimyną siekdama patikrinti, kaip Vokietijos Federacinė Respublika perkėlė 2001 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2001/12, 2001/13/EB, iš dalies keičiančias Tarybos direktyvą 95/18/EB dėl geležinkelio įmonių licencijavimo (OL L 75, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 2 t., p. 258), ir Direktyvą 2001/14. Ta valstybė narė į jį atsakė 2007 m. rugsėjo 25 d. raštu, o tų pačių metų gruodžio 14 d. raštu pateikė papildymus.
- 22 2008 m. birželio 26 d. rašte Komisija nustatė Vokietijos geležinkelių teisės aktų ir Direktyvos 91/440, 1995 m. birželio 19 d. Tarybos direktyvos 95/18/EB dėl geležinkelio įmonių licencijavimo (OL L 143, p. 70; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 7 sk., 2 t., p. 258) bei Direktyvos 2001/14 nevienodumus ir išsiuntė oficialų pranešimą, kad Vokietijos Federacinė Respublika įvykdytų jose nurodytus reikalavimus.
- 23 2008 m. spalio 22 d. raštu ši valstybė narė atsakė į oficialų pranešimą.
- 24 2009 m. vasario 24 d. raštu Komisija Vokietijos Federacinei Respublikai išsiuntė papildomą oficialų pranešimą, kuriame ją apkaltino naujais pažeidimais, pagrįstais direktyvomis 2001/14 ir 91/440, kiek tai susiję su mokesčių už infrastruktūrą nustatymu ir Vokietijos reguliavimo institucijos įgaliojimais.
- 25 2009 m. balandžio 17 d. raštu Vokietijos Federacinė Respublika atsakė į šį papildomą oficialų pranešimą.
- 26 2009 m. spalio 9 d. raštu Komisija šiai valstybei narei nusiuntė pagrįstą nuomonę, kurioje paragino ją imtis reikiamų priemonių per du mėnesius nuo jos gavimo įvykdyti toje nuomonėje išdėstytus reikalavimus.
- 27 2009 m. gruodžio 3 d. raštu Vokietijos Federacinė Respublika atsakė į pagrįstą nuomonę ir paneigė įsipareigojimų neįvykdymą, kuriuo ją kaltina Komisija.
- 28 Nepatenkinta šios valstybės narės atsakymu Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.
- 29 2011 m. gegužės 19 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Čekijos Respublikai ir Italijos Respublikai buvo leista įstoti į šią bylą palaikyti Vokietijos Federacinės Respublikos reikalavimų.

Dėl ieškinio

Dėl kaltinimo, susijusio su subjekto, kuriam pavesta vykdyti Direktyvos 91/440 II priede išvardytas esmines funkcijas, nepriklausomumu

Šalių argumentai

- 30 Komisija teigia, kad subjektas, kuriam buvo patikėta vykdyti Direktyvos 91/440 II priede nurodytas esmines funkcijas, nuo geležinkelių transporto paslaugas teikiančios įmonės turi būti nepriklausomas ekonomiškai, ne tik teisiškai.
- 31 Dėl šio aspekto ji teigia, kad nors Direktyvos 91/440 6 straipsnio 3 dalyje aiškiai nereikalaujama, kad subjektas, kuriam patikėtas esminių funkcijų vykdymas, būtų „nepriklausomas“ nuo bendrovių, kurios teikia geležinkelių transporto paslaugas, tačiau šioje nuostatoje vartojamas terminas „įmonė“ turi būti aiškinamas, kaip nustatyta Teisingumo Teismo praktikoje, kaip reiškiantis visus ūkio subjektus, kurie, net jei teisiškai yra atskirti, veikia kaip „ekonominis vienetas“.
- 32 Pasak Komisijos, Direktyvos 91/440 6 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad esmines funkcijas, kurias atlieka infrastruktūros valdytojas, turi vykdyti ūkio subjektas, ne tik teisiniu požiūriu nesusijęs su geležinkelio įmonėmis, bet ir nepriklausomas nuo jų savo organizacija ir sprendimų priėmimo funkcijomis.
- 33 Toliau Komisija teigia, kad jei tas esmines funkcijas vykdo bendrovė, priklausanti nuo geležinkelio holdingo, kaip yra *DB Netz* atveju, reikia įvertinti, koku mastu ir kokiomis sąlygomis ši bendrovė, kuri, beje, yra geležinkelių infrastruktūros valdytoja, kuriai pavesta vykdyti šias esmines funkcijas, gali būti laikoma „nepriklausoma“ nuo įmonės, teikiančios geležinkelių transporto paslaugas, t. y. nuo holdingo ir jam pavaldžių bendrovių, teikiančių keleivių ir krovinių transporto paslaugas, nepaisant to, kad jos abi priklauso tai pačiai grupei.
- 34 Tačiau Vokietijos Federacinė Respublika nenumatė veiksmingų mechanizmų, kuriais būtų galima užtikrinti infrastruktūros valdytojo *DB Netz* organizacinę ir sprendimų priėmimo nepriklausomumą ir nepriklausomą jam priskirtų Direktyvos 91/440 II priede išvardytų esminių funkcijų vykdymą. Todėl Komisija daro išvadą, kad aptariama valstybė narė neįvykdė išipareigojimų pagal tos direktyvos 6 straipsnio 3 dalį ir II priedą bei pagal Direktyvos 2001/14 4 straipsnio 2 dalį ir 14 straipsnio 2 dalį.
- 35 Siekdama išnagrinėti, ar valstybės narės gali įrodyti, kad jų nacionalinės geležinkelio holdingo bendrovės ar kitos kontrolės įstaigos užtikrina reikiamą minėtų esminių funkcijų nepriklausomumą ir kad interesų konflikto išvengta, Komisija dar 2006 m. paskelbė kriterijus, kuriais remdamasi ji nagrinėja Direktyva 2001/14 reikalaujamą nepriklausomumą ir priemones, kurių imtasi tam nepriklausomumui užtikrinti. Šiuo atveju kalbama apie Komisijos tarnybų darbo dokumento, pridėto prie 2006 m. gegužės 3 d. Komisijos ataskaitos Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui apie pirmojo geležinkelių transporto paketo įgyvendinimą (COM(2006) 189 galutinis), 5 priede išdėstytus kriterijus (toliau – 5 priedas).
- 36 Šiuo klausimu Komisija teigia, kad nepriklausoma institucija, pavyzdžiui, geležinkelių reguliavimo institucija arba kita institucija, turi prižiūrėti, kad būtų laikomasi su nepriklausomumu susijusios pareigos. Konkurentai turi turėti galimybę pateikti skundą, jei nesilaikoma nepriklausomumo reikalavimo. Komisija mano, kad Vokietija nesilaiko nė vienos iš šių nuostatų.
- 37 Pasak Komisijos, remiantis Bendrojo geležinkelių įstatymo 5a straipsniu darytina išvada, kad *Eisenbahn-Bundesamt* (Federalinė geležinkelių tarnyba) suteiktas leidimas tik įgyvendinti nuostatas dėl nepriklausomumo, kurios jau įtrauktos į Vokietijos teisę, kaip antai to įstatymo 9a straipsnyje išdėstytas nuostatas. *Eisenbahn-Bundesamt* neturi kompetencijos nustatyti struktūrinių priemonių, pavyzdžiui,

keisti holdingo bendrovės organizacinės sandaros, arba priimti sprendimų dėl infrastruktūros valdytojo organizacinės sandaros holdingo bendrovės atžvilgiu ar dėl nepriklausomumo kriterijaus neatitinkančių vadovų pakeitimo arba dėl Direktyvos 91/440 II priede išvardytų esminių funkcijų valdymo organizacinių metodų keitimo.

- 38 Antra, Komisija mano, kad teisės aktuose ar bent sutartyse turėtų būti numatytos nuostatos dėl holdingo ir už tas esmines funkcijas atsakingo ūkio subjekto, to subjekto ir kitų geležinkelio paslaugas teikiančių grupės įmonių ar kitų holdingo kontroliuojamų subjektų, būtent už tas esmines funkcijas atsakingo subjekto visuotinio akcininkų susirinkimo, santykių nepriklausomumo.
- 39 Komisija teigia, kad Bendrojo geležinkelių įstatymo 9a straipsnis, kuriame išdėstytos nuostatos dėl nepriklausomumo, ir geležinkelio holdingo bendrovės vidaus reglamento nuostatos, kaip antai Sutarties dėl kontrolės perėmimo ir pelno perdavimo 1 straipsnio 3 dalis, kuriomis DB AG draudžiama duoti nurodymus, dėl kurių būtų pažeistas teisinis ir organizacinis *DB Netz* nepriklausomumas, kiek tai susiję su sprendimais dėl tarnybinių tvarkaraščių, linijų paskirstymo ir mokesčių nustatymo, yra apsaugos priemonės, kurių vis dėlto nepakanka Direktyvos 91/440 II priede išvardytų esminių funkcijų vykdymo nepriklausomumui užtikrinti, interesų konfliktams išvengti ir už esmines funkcijas atsakingam subjektui nuo holdingo kontrolės išlaisvinti.
- 40 Trečia, Komisija mano, kad holdingo ir kitų šio holdingo įmonių direktorių valdybos nariai neturi būti už Direktyvos 91/440 II priede išvardytas esmines funkcijas atsakingo subjekto direktorių valdybos nariai.
- 41 Iš tiesų, Komisijos manymu, būtų sudėtinga teigti, kad už esmines funkcijas atsakingo subjekto direktorių valdyba yra nepriklausoma nuo holdingo direktorių valdybos, kiek tai susiję su sprendimų priėmimu, jei abi direktorių valdybas sudaro tie patys asmenys. Komisija pažymi, kad jokia teisės aktuose įtvirtinta nuostata neužkertamas kelias susidaryti tokiai padėčiai.
- 42 Ketvirta, jokioje teisės nuostatoje už Direktyvos 91/440 II priede išvardytas esmines funkcijas atsakingo subjekto administratoriams ir tas esmines funkcijas vykdančioms vadovams nedraudžiama praėjus protingam metų skaičiui po pasitraukimo iš einamų pareigų aptariamoje įmonėje priimti bet kokią darbo pasiūlymą, susijusį su vadovo pareigomis holdingo bendrovėje arba kitose jai pavaldžiose įmonėse.
- 43 Iš tikrųjų, Vokietijos teisėje tokių nuostatų nenumatyta, o praktikoje daug *DB Netz* vadovų perėjo iš šios įmonės dirbti į holdingą arba kitas dukterines įmones.
- 44 Penkta, Komisija teigia, kad už Direktyvos 91/440 II priede išvardytas esmines funkcijas atsakingo subjekto valdyba turi būti skiriama laikantis aiškiai apibrėžtų sąlygų ir nustatytus teisinius įpareigojimus, kuriais užtikrinamas visiškas sprendimų priėmimo nepriklausomumas. Ji turėtų būti skiriama ir atleidžiama prižiūrint nepriklausomai institucijai.
- 45 Šešta, Komisija teigia, kad už esmines funkcijas atsakingas subjektas turi turėti savo darbuotojų ir dirbti atskirose patalpose arba patalpose, į kurias įėjimas kontroliuojamas. To subjekto vidaus reglamente arba jo sudarytose darbo sutartyse turėtų būti aiškiai nurodyta, kad kontaktai su holdingo bendrove ir kitomis jos kontroliuojamomis bendrovėmis apsiriboja oficialiais pranešimais, susijusiais su esminių funkcijų vykdymu. Naudojimas informacinėmis sistemomis turėtų būti apsaugotas, siekiant užtikrinti esminių funkcijų nepriklausomumą.
- 46 Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad Direktyvos 2001/14 4 straipsnio 2 dalimi ir 14 straipsnio 2 dalimi reikalaujama ne visiškai ekonominio nepriklausomumo, o tik infrastruktūros valdytojo nepriklausomumo teisine forma, organizacija arba sprendimų priėmimo funkcijomis ir tokio nepriklausomumo reikalaujama priimant tam tikrus aiškiai apibrėžtus sprendimus, kaip antai susijusius su linijų paskirstymu ir infrastruktūros mokesčiais, kaip nustatyta Direktyvos 91/440 6 straipsnio 3 dalyje, aiškinamoje atsižvelgiant į tos direktyvos II priedą.

- 47 Ta valstybė narė teigia, kad 5 priede išdėstyti tyrimo kriterijai, susiję su nepriklausomumo įrodymu, nesutampa su šioje byloje reikšmingomis privalomomis nuostatomis, išdėstytomis Direktyvos 91/440 6 straipsnio 3 dalyje, tos direktyvos II priede ir Direktyvos 2001/14 4 straipsnio 2 dalyje bei 14 straipsnio 2 dalyje. Be to, dokumentas, kuriame yra tas 5 priedas, nebuvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir nėra privalomas teisės aktas. Todėl minėtu 5 priedu negalima remtis šioje byloje.
- 48 Italijos Respublika į bylą įstojo palaikyti tik tų Vokietijos Federacinės Respublikos pateiktų argumentų, kurie susiję su jos atsakymu į šį Komisijos kaltinimą.
- 49 Italijos Respublika primena, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatyta pareiga atskirti geležinkelių transporto ir infrastruktūros valdymo funkcijas yra su sąskaityba susijęs reikalavimas.
- 50 Ši valstybė narė pažymi, kad, kiek tai susiję su holdingo modeliu, Komisija laikosi nenuoseklus požiūrio, kai daro nesuderinamumo prezumpciją, nes tas modelis teisiškai pripažįstamas, tačiau su direktyvomis 91/440 ir 2001/14 jis gali būti suderinamas tik tuo atveju, jeigu holdingas neturėtų arba nesinaudotų jokiais tokiam holdingui priklausančiomis prerogatyvomis.
- 51 Sąjungos teisės aktuose visiškai nebuvo siekiama nustatyti pareigos atskirti nuosavybės struktūras arba organizacines schemas, turinčias lygiavertį poveikį valdymo savarankiškumo prasme, tačiau buvo ketinama pripažinti ir užtikrinti valstybių narių ir suinteresuotųjų įmonių diskreciją priimti įvairių tipų organizacinius modelius.
- 52 Italijos vyriausybė, atsižvelgdama tiek į tų teisės aktų tekstą, tiek į jais siekiamą tikslą, negali pritarti Komisijos argumentui, kad Direktyvos 91/440 II priede išvardytos esminės funkcijos turi būti priskirtos nuo grupės, kuriai priklauso geležinkelio bendrovė, nepriklausantiems ūkio subjektams.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 53 Išdėstyta kaltinime Komisija kaltina Vokietijos Federacinę Respubliką, kad ji nepriėmė konkrečių priemonių, kuriomis būtų užtikrintas geležinkelių infrastruktūros valdytojo *DB Netz*, kuriam buvo pavestos tam tikros Direktyvos 91/440 II priede išvardytos esminės funkcijos, nepriklausomumas, nes *DB Netz* priklauso holdingui *DB AG*, kurį sudaro geležinkelių transporto bendrovės.
- 54 Komisija mano, jog tam, kad būtų užtikrintas šio subjekto teisinis, organizacinis ir sprendimų priėmimo nepriklausomumas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/14 4 straipsnio 2 dalį ir 14 straipsnio 2 dalį, reikia, kad aptariama valstybė narė priimtų konkrečias ir išsamias taisykles, kaip nustatyta 5 priede.
- 55 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Direktyvos 91/440 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse reikalaujama atskirai tvarkyti tik geležinkelio įmonių teikiamų geležinkelių transporto paslaugų ir geležinkelių infrastruktūros valdymo sąskaitybą, o tas geležinkelio įmonių teikiamų geležinkelių transporto paslaugų atskyrimas nuo geležinkelių infrastruktūros valdymo gali būti įgyvendintas įsteigiant atskirus padalinius toje pačioje įmonėje, kaip yra holdingo atveju.
- 56 Tačiau Direktyvos 91/440 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, siekdamas užtikrinti nešališką ir nediskriminacinę prieigą prie geležinkelių infrastruktūros, valstybės narės turi imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad tos direktyvos II priede išvardytos funkcijos būtų pavestos įstaigoms ar firmoms, kurios pačios neteikia geležinkelių transporto paslaugų, ir turi būti įrodyta, kad šis tikslas buvo pasiektas, neatsižvelgiant į organizacines struktūras.

- 57 Be kuriuo atveju Direktyvos 2001/14 4 straipsnio 2 dalyje ir 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad už mokesčių ėmimą ir už pajėgumų paskirstymą atsakingi subjektai yra nepriklausomi teisine forma, organizacija ir sprendimų priėmimu.
- 58 Šiuo atveju *DB Netz*, kaip geležinkelių infrastruktūros valdytoja, yra integruota į įmonę *DB AG*, kuri, kaip holdingas, taip pat prižiūri geležinkelio įmones. Todėl tam, kad galėtų vykdyti mokesčių ėmimo ir pajėgumų paskirstymo funkcijas, *DB Netz* turi būti nepriklausoma nuo *DB AG* savo teisine forma, organizacija ir sprendimų priėmimu.
- 59 Dėl šio klausimo neginčytina, kad *DB Netz* turi, pirma, atskirą nuo *DB AG* teisinį subjektiškumą ir, antra, nuo *DB AG* atskirus valdymo organus bei nuosavus išteklius.
- 60 Dėl likusios dalies Komisija ieškinyje teigia, kad, vertinant infrastruktūros valdytojo, kuris, kaip ir *DB Netz*, yra integruotas į įmonę, kurios tam tikri padaliniai yra geležinkelio įmonės, sprendimų priėmimo nepriklausomumą, reikia taikyti 5 priedą.
- 61 Tame priede nustatyta, kad nepriklausoma valdžios institucija ar trečioji šalis turi prižiūrėti, kaip laikomasi nepriklausomumo reikalavimo, kad teisės aktuose ar bent sutartyse turi būti numatytos nuostatos dėl nepriklausomumo, kad turi būti numatytas draudimas vienu metu eiti pareigas skirtingų holdingo bendrovių valdymo organuose, kad turi būti nustatytas pereinamasis laikotarpis tiems atvejams, kai vadovai perkeliama iš subjekto, vykdančio Direktyvos 91/440 II priede išvardytas esmines funkcijas, į bet kurią kitą holdingo subjektą, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojo administratoriai būtų atleidžiami ir paskiriami prižiūrint nepriklausomai valdžios institucijai ir kad už tas esmines funkcijas atsakingas subjektas turi turėti savo darbuotojų bei dirbti atskirose patalpose.
- 62 Pirma, reikia pažymėti, kad 5 priedas neturi privalomos teisinės galios. Iš tiesų jis niekada nebuvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir buvo paviešintas po penkerių metų nuo Direktyvos 2001/14 įsigaliojimo, t. y. po trejų metų nuo jai perkelti skirto termino pabaigos. Taigi tuo metu, kai buvo įgyvendinamos direktyvos 91/440 ir 2001/14, tame priede išvardyti kriterijai neegzistavo. Be to, neatsižvelgiant į šį laiko skirtumą, tas priedas ir jame nustatyti kriterijai nebuvo išdėstyti nei Direktyvos 91/440, nei Direktyvos 2001/14, nei jokio kito teisės akto tekste. Todėl negalima kaltinti valstybės narės, kad ji šių kriterijų neperkėlė į įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, kuriomis įgyvendinamos direktyvos 91/440 ir 2001/14.
- 63 Antra, negalima pritarti Komisijos pateiktam palyginimui su nuostatomis dėl elektros vidaus rinkos ir gamtinių dujų vidaus rinkos. Iš tikrųjų 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančia Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, p. 55), ir 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančia Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, p. 94), reguliavimo institucijai suteikiama plati prerogatyva dėl perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumo priežiūros. Kiekvienos direktyvos 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad reguliavimo institucija gali prieštarauti sprendimams dėl perdavimo sistemos valdytojo valdybos narių ir administravimo organų skyrimo ar atleidimo. To paties 19 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad trejų metų laikotarpiu prieš už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių paskyrimą jie tiesiogiai ar netiesiogiai neina profesinių pareigų vertikalios integracijos įmonėje arba neturi joje profesinės atsakomybės, interesų ar verslo ryšių su ja arba su bet kuriuo jos padaliniu, arba jos kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais, išskyrus perdavimo sistemos operatorių. To paties 19 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad perdavimo sistemos operatoriaus darbuotojai nevykdo kitos veiklos kitame energetikos sektoriaus holdingo bendrovės padalinyje. 19 straipsnio 7 dalyje numatytas laikotarpis, kuriuo einamos pareigos įmonėje, kuri yra perdavimo sistemos operatorė, laikomos nesuderinamomis su veikla, susijusia su kitu vertikalios integracijos įmonės padaliniu.

- 64 Taigi abiejose direktyvose aiškiai numatytos nuostatos dėl pareigų ėjimo bendrovėje, kuri yra perdavimo sistemos operatorė, ir dėl pareigų nesuderinamumo laikotarpių, tačiau taip nėra Direktyvos 2001/14 atveju, nes joje nenurodyti kriterijai dėl privalomo užtikrinti už Direktyvos 91/440 II priede išvardytų esminių funkcijų vykdymą atsakingo infrastruktūros valdytojo nepriklausomumo nuo geležinkelio įmonių, todėl tie kriterijai direktyvose 91/440 ir 2001/14 nenustatyti ir negalima reikalauti, kad Vokietijos Federacinė Respublika jų laikytusi.
- 65 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad, remiantis tik 5 priede numatytų kriterijų neperkelimu į Vokietijos teisę, negalima daryti išvados, kad *DB Netz* kaip infrastruktūros valdytojos priimami sprendimai nėra nepriklausomi nuo DB AG.
- 66 Nusistovėjusioje teismų praktikoje nustatyta, kad procedūroje dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį Komisijai tenka pareiga įrodyti įtariamą įsipareigojimų neįvykdymą. Taigi būtent Komisija turi pateikti Teisingumo Teismui įrodymų, kurie jam reikalingi siekiant patikrinti šio įsipareigojimų neįvykdymo egzistavimą, ir Komisija negali remtis kokia nors prielaida (žr., be kita ko, 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją*, C-494/01, Rink. p. I-3331, 41 punktą; 2009 m. spalio 6 d. Sprendimo *Komisija prieš Suomiją*, C-335/07, Rink. p. I-9459, 46 punktą ir 2009 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, C-390/07, 43 punktą).
- 67 Tačiau Komisija nepateikė jokių konkrečių įrodymų, kad *DB Netz* nėra nepriklausoma nuo DB AG, kiek tai susiję su sprendimo priėmimo tvarka.
- 68 Dėl šio aspekto reikia, be kita ko, pažymėti, kad remiantis 1999 m. birželio 1 d. sudarytos DB AG ir *DB Netz* sutarties dėl kontrolės perėmimo ir pelno perdavimo 1 straipsniu ir *DB Netz* valdybos vidaus reglamento 4 straipsniu darytina išvada, jog tam tikromis šių privatinės teisės aktų nuostatomis siekiama būtent praktiškai užtikrinti *DB Netz* sprendimų priėmimo nepriklausomumą nuo DB.
- 69 Todėl Komisija privalo, atsižvelgdama ne tik į direktyvų 91/440 ir 2001/14 tikslus, bet ir į visas aplinkybes, įskaitant ir susijusias su privatinė teise, kurios reglamentuoja *DB Netz* ir DB AG santykius, praktiškai įrodyti, kad *DB Netz* sprendimų priėmimas nėra nepriklausomas nuo DB AG.
- 70 Remiantis išdėstytais argumentais darytina išvada, kad reikia atmesti Komisijos kaltinimą, susijusį su subjekto, kuriam patikėtas Direktyvos 91/440 II priede išvardytų esminių funkcijų vykdymas, nepriklausomumu.

Dėl kaltinimo, susijusio su mokesčių ėmimu

Šalių argumentai

- 71 Komisija teigia, kad Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2001/14 7 straipsnio 3 dalį ir 8 straipsnio 1 dalį.
- 72 Ji teigia, kad Bendrojo geležinkelių įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje, kuria Vokietijos Federacinė Respublika perkėlė šias nuostatas, yra spragų. Remiantis ta nuostata vis tiek neįmanoma tiksliai nustatyti, pirma, to, ar taikomas Direktyvos 2001/14 7 straipsnio 3 dalyje nustatytas tiesioginių išlaidų principas, ar šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje nustatytas bendrų išlaidų principas, ir, antra, sąlygų, kuriomis reikia taikyti vieną ar kitą iš šių dviejų principų.
- 73 Be to, ši valstybė narė akivaizdžiai pasirinko bendrų išlaidų principą. Tačiau ji nevisiškai įvykdė sąlygas, reikalingas Direktyvos 2001/14 8 straipsnio 1 daliai įgyvendinti, ir, be kita ko, nepatiksino aplinkybių, kuriomis reikia patikrinti rinkos gebėjimą pakelti išlaidas, nes toks patikrinimas reikalingas siekiant išsiaiškinti, ar visi rinkos segmentai gali pakelti tas išlaidas.

- 74 Vokietijos vyriausybė mano, kad, kiek tai susiję su atsižvelgimu į konkurenciją, Vokietijos teisės aktų nuostatos visiškai atitinka Direktyvos 2001/14 8 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio reikalavimus. Direktyvoje 2001/14 nereikalaujama, kiek tai susiję su gebėjimo pakelti išlaidas patikrinimu, kad būtų atliekamas kiekvieno rinkos segmento konkurencingumo vertinimas. Bendrojo geležinkelių įstatymo 14 straipsnio 4 dalimi, kuria buvo perkeltas minėtas tos direktyvos straipsnis, adresatai įpareigojami, kaip nustatyta tos direktyvos formuluotėje ir atsižvelgiant į jos tikslą, tik užtikrinti konkurencingumą, ypač tarptautinio prekių transporto geležinkeliais. Taigi nacionalinėje teisėje laikomasi Direktyvos 2001/14 reikalavimų ir joje nustatytų tikslų.
- 75 Išlaidos galėtų būti visiškai padengtos nustatant mokesčio dydį. Taigi *DB Netz* gali nustatyti taikomus mokesčius taip, kad kompensuotų infrastruktūros sąnaudas, kurios nepadengtos valstybės subsidijomis.
- 76 Vokietijos Federacinė Respublika neigia Komisijos argumentus, kad Vokietijos teisės aktuose nenustatyta Direktyvos 2001/14 8 straipsnio 1 dalyje nurodytų rinkos segmentų apibrėžtis. Ta valstybė narė teigia šio teisės akte nustatyto tikslo veiksmingumą visiškai užtikrinanti Bendrojo geležinkelių įstatymo 14 straipsnio 4 dalies trečiame sakinyje. Be to, remiantis nuostatomis dėl nepriklausomumo nustatant kainas darytina išvada, kad pagal Sąjungos teisės aktus rinkos pajėgumus mokėti mokesčius turi nustatyti rinkoje veikiančios įmonės. Galiausiai Direktyvos 2001/14 8 straipsnio 1 dalyje nenumatytas joks aiškus platesnis su procedūra ir kontrole susijęs reikalavimas, be kita ko, teikti informaciją transporto įmonėms.
- 77 Čekijos Respublika pritaria Vokietijos Federacinės Respublikos argumentams, kad pastaroji valstybė narė tinkamai įgyvendino Komisijos nurodytas nuostatas, kiek tai susiję tiek su kaltinimais dėl tariamai neteisingo aptariamų Sąjungos teisės nuostatų perkėlimo, tiek su kaltinimu dėl Direktyvos 2001/14 7 straipsnio 3 dalies ir 8 straipsnio 1 dalies nuostatų tariamo pažeidimo.
- 78 Dėl Direktyvos 2001/14 7 straipsnio 3 dalies pažeidimo Čekijos Respublika mano, kad reikia išaiškinti „išlaidų, tiesiogiai turėtų dėl tam tikros vežimo geležinkeliais paslaugos“ sąvoką, kad būtų galima išsiaiškinti, ar minėtos nuostatos buvo pažeistos.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 79 Šiuo kaltinimu Komisija iš esmės kaltina Vokietijos Federacinę Respubliką, kad ši nepriėmė teisės aktų, pirma, kuriuose būtų tiksliai nurodyta, ar reikia taikyti Direktyvos 2001/14 7 straipsnio 3 dalyje nustatytą tiesioginių išlaidų principą, ar tos pačios direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje nurodytą bendrų išlaidų principą, ir, antra, kuriuose būtų apibrėžtos sąlygos, kada reikia taikyti vieną arba kitą principą.
- 80 Remiantis Direktyvos 2001/14 7 straipsnio 3 dalimi ir nepažeidžiant to straipsnio 4 ar 5 dalies arba tos direktyvos 8 straipsnio nuostatų, už minimalų prieigos paketą ir prieigą prie geležinkelių infrastruktūros objektų nustatomi mokesčiai turi būti lygūs išlaidoms, tiesiogiai turėtoms dėl tam tikros vežimo geležinkeliais paslaugos.
- 81 Direktyvos 2001/14 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jei rinka pajėgi tai pakelti, valstybė narė gali taikyti antkainius siekdama visiškai kompensuoti infrastruktūros valdytojo patirtas išlaidas.
- 82 Reikia priminti, kad vienu iš Direktyvoje 2001/14 nustatytos mokesčių ėmimo sistemos tikslų siekiama užtikrinti infrastruktūros valdytojo nepriklausomumą. Kitaip tariant, infrastruktūros valdytojas, kaip išvados 80 punkte pažymėjo generalinis advokatas, mokesčių ėmimo sistema privalo naudotis kaip valdymo priemone. Remiantis šios direktyvos 12 konstatuojamąja dalimi darytina išvada, kad mokesčių ėmimo ir infrastruktūros pajėgumų paskirstymo sistemos turėtų geležinkelių infrastruktūros valdytojus paskatinti optimizuoti jų valdomos infrastruktūros panaudojimą, laikantis valstybių narių nustatytų reikalavimų. Tačiau tam, kad toks optimizavimas būtų įmanomas, tiems valdytojams turi būti suteiktas tam tikras lankstumas, kaip nurodyta minėtos direktyvos 20 konstatuojamojoje dalyje.

- 83 Taip pat taikant ir kitas Direktyvos 2001/14 nuostatas reikia infrastruktūros valdytojams suteikti tam tikrą lankstumą, kad jie būtų skatinami optimizuoti savo valdomos struktūros panaudojimą. Šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad infrastruktūros valdytojas gali pradėti taikyti arba toliau taikyti didesnius mokesčius remdamasis tam tikrų investicinių projektų ilgalaikėmis išlaidomis. Pagal tos direktyvos 9 straipsnį minėtam valdytojui leidžiama taikyti iš ūkio subjektų renkamų mokesčių nuolaidų sistemas.
- 84 Taip pat reikia pažymėti, kad Direktyvos 2001/14 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas valstybių narių ir infrastruktūros valdytojų kompetencijos pasiskirstymas, kiek tai susiję su mokesčių ėmimo sistemomis. Valstybės narės turi sukurti mokesčių ėmimo sistemą, o infrastruktūros valdytojas yra atsakingas už mokesčio dydžio apskaičiavimą ir už to mokesčio surinkimą. Vis dėlto, kaip išvados 78 punkte pažymėjo generalinis advokatas, valstybė gali nuspręsti kompensuoti visas išlaidas dėl infrastruktūros nustatydama antkainius, jei rinka pajėgi tai pakelti ir jei dėl to infrastruktūra nenustos naudotis tie rinkos segmentai, kurie gali apmokėti bent jau tiesiogines suteiktos vežimo geležinkeliais paslaugas išlaidas ir gražos koeficientą.
- 85 Reikia konstatuoti, kad, siekiant laikytis Direktyva 2001/14 siekiamų tikslų, mokestis už naudojamą infrastruktūrą, kaip išvados 77 punkte pažymėjo generalinis advokatas, yra minimumas, kuris atitinka tos direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje numatytas išlaidas, tiesiogiai patirtas dėl naudojimosi geležinkelio paslaugomis, ir maksimumas, atitinkantis bendras infrastruktūros valdytojo patirtas išlaidas, kaip nustatyta tos direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje.
- 86 Direktyvoje 2001/14 numatyta, kad nuo vienos ribos iki kitos mokestis gali kisti atsižvelgiant į pajėgumų stoką, kaip numatyta tos direktyvos 7 straipsnio 4 dalyje, arba į to paties straipsnio 5 dalyje nurodytas poveikio aplinkai išlaidas, arba į tos direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje nurodytus konkrečius investicinius projektus ir į tos direktyvos 9 straipsnyje nurodytas nuolaidas.
- 87 Kalbant apie Komisijos argumentą, kad remiantis Bendrojo geležinkelių įstatymo 14 straipsnio 4 dalimi negalima nustatyti, ar taikomas Direktyvos 2001/14 7 straipsnio 3 dalyje nustatytas tiesioginių išlaidų principas, ar tos direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas bendrų išlaidų principas, reikia pažymėti, kaip nurodyta šio sprendimo 84 ir 85 punktuose, kad šie du principai negali pakeisti vienas kito. Direktyvos 2001/14 8 straipsnio 1 dalyje numatyta sistema gali būti taikoma tik tuo atveju, jei rinka gali tai pakelti, todėl reikia atlikti tyrimus siekiant išsiaiškinti, ar taip yra.
- 88 Šiuo atveju remiantis minėta nacionalinės teisės nuostata galima susigrąžinti visas patirtas išlaidas ir pagal ją infrastruktūros valdytojui paliekama galimybė diferencijuoti pagal ilgo nuotolio ir trumpo nuotolio keleivių ar krovinių vežimo paslaugas ir pagal šių transporto paslaugų rinkos segmentus. Vis dėlto, kaip išvados 85 punkte pažymėjo generalinis advokatas, Direktyva 2001/14 nereikalaujama iš valstybių narių numatyti išsamesnių mokesčių ėmimo taisyklių.
- 89 Dėl Komisijos argumento, kad reikia patikrinti rinkos gebėjimą pakelti išlaidas, siekiant išsiaiškinti, ar visi rinkos segmentai gali tas išlaidas pakelti, reikia pažymėti, kad infrastruktūros valdytojas tokį patikrinimą turi atlikti tik tuo atveju, kai nori konkrečiai taikyti antkainį išlaidoms atsižvelgdamas į rinkos segmentus. Kaip minėta šio sprendimo 84 punkte, valstybė narė privalo tik nustatyti mokesčių ėmimo sistemą, o už patį mokesčių ėmimą atsakingas infrastruktūros valdytojas. Darytina išvada, kad, remiantis Direktyva 2001/14, Vokietijos Federacinė Respublika neprivalo nacionalinės teisės aktuose nustatyti tvarkos, pagal kurią infrastruktūros valdytojas turi nustatyti rinkos segmentų gebėjimą pakelti galimus išlaidų antkainius, ir aplinkybių, kuriomis jis turi tai atlikti.
- 90 Atsižvelgiant į šiuos argumentus, reikia atmesti Komisijos kaltinimą dėl mokesčių ėmimo.

Dėl kaltinimo, susijusio su priemonėmis, skirtomis tam, kad būtų skatinama mažinti išlaidas

Šalių argumentai

- 91 Komisija teigia, kad Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 2 dalis nebuvo perkelta į Vokietijos teisės aktus. Pasak šios institucijos, nė vienas Vokietijos Federacinės Respublikos nurodytas mechanizmas neskatina infrastruktūros valdytojo riboti su infrastruktūros paslaugomis susijusių išlaidų ar mokesčių už naudojimąsi ja dydžio. Be to, Vokietijos, DB AG infrastruktūros įmonių ir šios bendrovės sudarytose paslaugų teikimo ir finansavimo sutartyse nėra jokių nuostatų, kuriose būtų numatytas infrastruktūros išlaidų ir mokesčių mažinimas.
- 92 Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas principas, kad reikia pasiekti pusiausvyrą tarp, pirma, iš mokesčių už naudojimąsi infrastruktūra gautų pajamų bei valstybės skirtų lėšų ir, antra, infrastruktūros išlaidų. Ji mano, kad su infrastruktūros paslaugomis susijusių išlaidų dydis, prieigos prie geležinkelių infrastruktūros mokesčio dydis ir valstybės finansavimo dydis sukuria ekonominius santykius, kuriems netaikomi vienašališki teisiniai reikalavimai. Taigi remiantis tos direktyvos nuostatomis negalima daryti išvados, kad nustatyta vienašališka pareiga mažinti išlaidas arba mokesčius. Tos direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje nurodyto tikslo mažinti išlaidas ir prieigos prie geležinkelių infrastruktūros mokesčių dydį turi būti siekiama laikantis reikalavimų dėl saugos ir infrastruktūros paslaugų kokybės gerinimo.
- 93 Ši valstybė narė taip pat tvirtina, kad pagal Direktyvą 2001/14 nereikalaujama faktiškai sumažinti išlaidas ar prieigos prie geležinkelių infrastruktūros mokesčius. Atvirkščiai, ši pareiga turėtų būti derinama su kitais reikalavimais dėl mokesčių sandaros. Apskritai, reikia užtikrinti, kad būtų siekiama ilgalaikio tikslo pasiekti infrastruktūros pajamų ir išlaidų pusiausvyrą.
- 94 Vokietijos Federacinė Respublika taip pat mano, kad, remiantis Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 3 dalies formuluote, nacionalinės teisės aktų leidėjas gali nuspręsti, kokia priemone naudotis perkeliant, t. y. ar kompetentingai valdžios institucijai sudarant sutartį su infrastruktūros valdytoju, ar priimant reikiamus teisės aktus.
- 95 Ši valstybė narė teigia, kad ji visiškai perkėlė Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 2 dalyje numatytą skatinimo mechanizmą. Teikimo ir finansavimo sutartis (*Leistungs- und Finanzierungsvereinbarung*, toliau – *LuFV*) atitinka visas sutartimi, kaip ji suprantama remiantis tos direktyvos 6 straipsnio 3 dalimi, reikalaujamas sąlygas, todėl yra laikoma veiksminga išlaidų ir prieigos prie geležinkelių infrastruktūros mokesčių mažinimo skatinimo sistema, kaip tai suprantama pagal tos direktyvos 6 straipsnio 2 dalį.
- 96 Iš tiesų *LuFV* nustatyta daug pareigų būtent infrastruktūros valdytojams dėl kokybės užtikrinimo ir informavimo. Toje sutartyje nustatyti kokybės reikalavimai išdėstyti taip, kad palaipsniui būtų užtikrintas geležinkelių infrastruktūros kokybės gerinimas. Tuo teisės aktu valstybės subsidijos investicijoms į atnaujinimus apribotos iki 2,5 mlrd. eurų per metus ir jame nustatyta pareiga infrastruktūros valdytojams numatyti savas finansines priemones geležinkeliams prižiūrėti.
- 97 Be to, geležinkelių sektoriuje yra daug sisteminių elementų, skatinančių mažinti išlaidas, nes infrastruktūrą valdančios bendrovės turi būti valdomos kaip komercinės bendrovės, privalančios laikytis privataus sektoriaus principų, būtent taikant į konkurenciją orientuotą įmonės valdymą siekiant gauti maksimalų pelną, o tai *DB Netz* turėtų paskatinti mažinti išlaidas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 98 Šiuo kaltinimu Komisija iš esmės kaltina Vokietijos Federacinę Respubliką, kad ši nenumatė mechanizmų, skatinančių infrastruktūros valdytoją riboti su infrastruktūros paslauga susijusias išlaidas arba mažinti naudojimosi infrastruktūra mokesčių dydį.
- 99 Komisija ir Vokietijos Federacinė Respublika nesutaria dėl to, ar infrastruktūros valdytojui turi būti taikomos skatinimo priemonės siekiant sumažinti infrastruktūros teikimo išlaidas ir, neatsižvelgiant į šias priemones, skatinimo priemonės siekiant sumažinti mokesčių už naudojimąsi infrastruktūra dydį.
- 100 Reikia priminti, kad remiantis Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 1 dalimi valstybės narės privalo nustatyti sąlygas siekdamas užtikrinti, kad esant įprastoms verslo sąlygoms ir per pagrįstą laikotarpį to valdytojo iš mokesčių gautos pajamos, papildomos pajamos iš kitos komercinės veiklos ir valstybės skirtos lėšos būtų bent jau ne mažesnės už infrastruktūros išlaidas. Tos direktyvos 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad infrastruktūros valdytojas skatinamas mažinti infrastruktūros teikimo išlaidas ir prieigos prie geležinkelių infrastruktūros mokesčių dydį.
- 101 Dėl šio aspekto Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad iš 6 straipsnio 2 dalies išplaukianti pareiga turi būti įgyvendinta arba kompetentingos institucijos ir infrastruktūros valdytojo daugiamete sutartimi, kurioje būtų numatytas valstybės finansavimas, arba nustatant tinkamas reikiamų galių reguliavimo priemonės. Taigi valstybės narės gali įgyvendinti skatinimo priemones pagal daugiametę sutartį arba priimdamos teisės aktų nuostatas.
- 102 Šiuo atveju Vokietija, DB AG ir tai bendrovei priklausančios geležinkelių infrastruktūros įmonės sudarė *LuFV*, kuri yra skatinimo mechanizmas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 3 dalyje numatytą daugiametę sutartį.
- 103 Valstybės finansavimui taikomomis sąlygomis, kaip antai numatytosiomis *LuFV*, infrastruktūros valdytojas skatinamas mažinti išlaidas, nes jos riboja valstybės subsidijas investicijoms į atnaujinimus iki 2,5 mlrd. eurų per metus neatsižvelgiant į infliaciją, todėl valdytojas, kuris turi laikytis nekintančio kokybės standarto, privalo mažinti išlaidas. Tai patvirtina ir aplinkybė, kad infrastruktūros valdytojas iš savo nuosavų išteklių privalo prisidėti prie investicijų į atnaujinimus.
- 104 *LuFV* nustatyti įsipareigojimai dėl kokybės ir informavimo užtikrinimo, kurių infrastruktūros valdytojas privalo laikytis ir už kurių nesilaikymą taikomos sankcijos.
- 105 Taigi šiomis priemonėmis infrastruktūros valdytojas skatinamas mažinti išlaidas ir (netiesiogiai) mažinti mokesčių dydį.
- 106 Dėl Komisijos argumento, kad direktyvos 6 straipsnio 2 dalimi valstybės narės įpareigojamos numatyti priemones, skirtas, kad būtų skatinama mažinti mokesčius už naudojimąsi infrastruktūra, kurios skiriasi nuo priemonių, skirtų, kad būtų skatinama mažinti išlaidas, pažymėtina, kad tos direktyvos 40 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad geležinkelių infrastruktūra yra natūralus monopolis ir kad dėl to infrastruktūros valdytojus reikia skatinti mažinti išlaidas ir veiksmingai valdyti jiems priklausančią infrastruktūrą. Tačiau toje konstatuojamojoje dalyje pabrėžiami ne mokesčiai, o tik išlaidos.
- 107 Tiesa, Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad skatinimo priemonių turi būti imamosi siekiant sumažinti išlaidas ir naudojimosi infrastruktūra mokesčius. Tačiau šioje nuostatoje visiškai nenumatyta, kad tų priemonių turi būti imamosi atskirai.
- 108 Jei būtų pritarta Komisijos nuomonei, valstybei narei reikėtų nustatyti pareigą skatinti infrastruktūros valdytoją mažinant mokesčius tinklo naudotojams perkelti dalį papildomų pajamų, gautų dėl veiksmingumo padidėjimo, nors jis gali nesugebėti padengti visų infrastruktūros teikimo išlaidų. Pagal

tokį aiškinimą valstybė narė už tokį perkėlimą turėtų finansuoti infrastruktūrą. Reikia konstatuoti, kad toks aiškinimas prieštarauja Direktyvos 2001/14 6 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai, kurioje nustatyta, kad valstybė narė gali, laikydamasi 7 ir 8 straipsniuose nurodytos mokesčių ėmimo sistemos, pareikalauti, kad infrastruktūros valdytojo sąskaitose pajamos be valstybės finansavimo būtų lygios išlaidoms.

- 109 Todėl reikia daryti išvadą, kad pareiga skatinti infrastruktūros valdytoją skatinimo priemonėmis mažinti infrastruktūros teikimo išlaidas ir prieigos prie geležinkelių infrastruktūros mokesčių dydį šiuo atveju įgyvendinama priemonėmis, kuriomis siekiama sumažinti infrastruktūros teikimo išlaidas, nes tos priemonės taip pat turi įtakos mokesčių mažinimui, kaip nurodyta šio sprendimo 102–105 punktuose.
- 110 Be to, taip pat reikia konstatuoti, kad skatinimo priemonės, skirtos infrastruktūros teikimo išlaidoms mažinti, gali lemti tik mokesčių už naudojimąsi infrastruktūra mažėjimą, neatsižvelgiant į tai, ar jos nustatytos remiantis Direktyvos 2001/14 7 straipsnio 3 dalimi, ar tos direktyvos 8 straipsnio 1 dalimi.
- 111 Remiantis šiais argumentais darytina išvada, kad Komisijos kaltinimas dėl skatinimo mažinti išlaidas turi būti atmestas.

Dėl kaltinimo, susijusio su reguliavimo institucijos įgaliojimais

Šalių argumentai

- 112 Komisija visų pirma teigia, kad Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė išpareigojimų, nustatytų Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalies nuostatose, aiškinamose atsižvelgiant į Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalį.
- 113 Pasak Komisijos, reguliavimo institucija gali atlikti Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalimi jai nustatytą pareigą nuolat prižiūrėti konkurenciją geležinkelio paslaugų rinkoje ir šalinti šioje rinkoje vykstančius neigiamus reiškinius tik tuo atveju, jei, nepriklausomai nuo skundų ar konkretaus įtarimo, kad pažeistos atitinkamos direktyvos, jai leidžiama apklausti geležinkelio įmones ir infrastruktūros valdytojus ir jei ji turi teisę juos priversti pateikti atsakymus į prašymus pateikti duomenis grasindama atitinkamomis sankcijoms. Jei reguliavimo institucija neturi informacijos, kuri gaunama pateikus šiuos prašymus pateikti duomenis, ji negali pradėti procedūros savo iniciatyva, nes ji visada privalo remtis skundą pateikusių subjektų pateikta informacija.
- 114 Komisija taip pat mano, kad Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalis perkelta nevisiškai, nes šiame straipsnyje infrastruktūros valdytojai neatskiriami nuo transporto įmonių.
- 115 Galiausiai, jei reguliavimo institucija neturi galimybės priversti vykdyti prašymą suteikti informacijos, ji galės pasikliauti tik ta informacija, kurią jai pateikti nuspręs geležinkelio įmonės, o tai neatitinka Direktyva 2001/14 siekiamų tikslų.
- 116 Vokietijos Federacinė Respublika teigia, kad Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalimi nereikalaujama, kad reguliavimo institucija būtų įgaliota gauti informaciją be konkrečios priežasties ir nesant pažeidimo įtarimo. Priešingai, ši nuostata, turi būti aiškinama atsižvelgiant į šios direktyvos reglamentavimo tikslą ir taikymo sritį, t. y. į geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymą ir mokesčių už naudojimąsi ta infrastruktūra ėmimą. Tokiomis aplinkybėmis reguliavimo institucija veikia vykdytų funkcijas, priskiriamas skundus nagrinėjančiai institucijai, kuri prižiūri ir užtikrina nediskriminacinį naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra, kiek tai susiję su pajėgumų paskirstymu ir mokesčių ėmimu. Toje nuostatoje numatyta tik materialinė teisė gauti informacijos ir atitinkama pareiga ją teikti, tačiau klausimas dėl sankcijų už šių teisių pažeidimą aptariamoje direktyvoje nekliamas.

- 117 Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalimi reguliavimo institucija neįgaliojama rinkti informacijos arba skirti sankcijų konkurencijos srityje.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 118 Šiuo kaltinimu Komisija iš esmės kaltina Vokietijos Federacinę Respubliką, kad ši neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalį ir Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalį, nes nenustatė, kad tame 30 straipsnyje nurodytai reguliavimo institucijai leidžiama, neatsižvelgiant į skundus ar į įtariamus konkrečius aptariamų direktyvų pažeidimus, apklausti geležinkelio įmones ir infrastruktūros valdytojus bei skirti pastariesiems sankcijas.
- 119 Remiantis Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalimi, reguliavimo institucija yra įgaliota pareikalauti, kad infrastruktūros valdytojas, pareiškėjai ar atitinkamoje valstybėje narėje veikianti trečioji šalis, be pagrindo nedelsdami, suteiktų jai aktualią informaciją.
- 120 Reikia konstatuoti, kad Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalimi nereikalaujama, kad reguliavimo institucija turėtų kompetenciją rinkti informaciją be konkrečios priežasties ir nesant pažeidimo įtarimo.
- 121 Šiuo atveju reikia pažymėti, kad Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama atsižvelgiant į jos taikymo sritį ir ta direktyva siekiamą tikslą.
- 122 Kaip nustatyta Direktyvos 2001/14 16 konstatuojamojoje dalyje, mokesčių ėmimo ir pajėgumų paskirstymo sistemos sudaro sąlygas sąžiningai konkurencijai teikiant geležinkelio paslaugas. Be to, tos direktyvos 46 konstatuojamojoje dalyje pasakyta, jog tam, kad geležinkelių infrastruktūra būtų veiksmingai valdoma ir tinkamai bei nediskriminuojant naudojama, reikia įsteigti reguliavimo instituciją, kuri, nepaisant nagrinėjimo teismine tvarka galimybės, kaip apeliacinis organas prižiūrėtų šių Sąjungos taisyklių ir teisės aktų taikymą.
- 123 Tokį aiškinimą taip pat galima pagrįsti Direktyvos 2001/14 tikslu, kuris nurodytas tos direktyvos 1 straipsnyje. Toje nuostatoje pasakyta, kad direktyvoje aptariamai principai ir procedūros, kurie turi būti taikomi nustatant ir imant geležinkelių infrastruktūros mokesčius bei paskirstant geležinkelių infrastruktūros pajėgumus.
- 124 Remiantis šiais duomenimis ir atsižvelgiant į Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalies vietą teisės aktų sistemoje darytina išvada, kad šioje nuostatoje nurodytos reguliavimo institucijos užduotis – prižiūrėti ir užtikrinti nediskriminacinį naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra skirstant pajėgumus ir nustatant mokesčius. Todėl šios institucijos galimybė gauti informacijos išplaukia iš Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 2 dalies, kurioje nustatyta, kad pareiškėjas turi teisę skųstis reguliavimo institucijai, jeigu mano, kad su juo buvo neteisingai pasielgta, jis buvo diskriminuojamas arba kaip nors kitaip nukentėjo.
- 125 Dėl klausimo, ar Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalimi, aiškinama atsižvelgiant į Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalį, reguliavimo institucijai leidžiama savo iniciatyva atlikti tyrimus, kai nepateiktas skundas ir kai nėra konkrečios priežasties ar įtarimo, kad padarytas pažeidimas, reikia priminti, kad Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad pagal Direktyvos 2000/14 30 straipsnį įsteigta reguliavimo institucija arba bet kuri kita tokį pat nepriklausomumo laipsnį turinti institucija vykdo konkurencijos geležinkelio paslaugų rinkose, įskaitant geležinkelių krovinių transporto rinką, monitoringą.

- 126 Reikia konstatuoti, kad Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalyje nenumatyta valstybės narės galimybė ar net pareiga iš reguliavimo institucijos reikalauti, kad, vykdydama konkurencijos priežiūros funkciją, ji rinktų duomenis nesant konkrečios priežasties ar bet kokio įtarimo, kad padarytas pažeidimas, arba skirtų sankcijas.
- 127 Tiesa, Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalies antros pastraipos trečiame sakinyje nustatyta, kad atsižvelgdama į skundą ir tam tikrais atvejais savo iniciatyva reguliavimo institucija kuo greičiau priima sprendimą dėl tinkamų priemonių nepageidaujamiems reiškiniams šiose rinkose pašalinti. Tačiau remiantis šios nuostatos, kurioje daroma nuoroda į Direktyvos 2001/14 30 straipsnį, kurio apimtis buvo nagrinėta šio sprendimo 121–125 punktuose, turiniu darytina išvada, kad to sakinio vieta Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalies antroje pastraipoje ir reguliavimo institucijos kompetencija savo iniciatyva priimti sprendimą dėl tinkamų priemonių nepageidaujamiems reiškiniams geležinkelio paslaugų rinkose pašalinti turi būti aiškinamos taip, kad jei nėra jokio skundo, ši institucija gali veikti remdamasi informacija, kurią ji sužinojo, kilus konkrečiam įtarimui, kad daromas pažeidimas, o ne taip, kad ji yra įpareigota inicijuoti savo tyrimus ir iš atitinkamų įmonių reikalauti pateikti atsakymus.
- 128 Taigi Direktyvos 91/440 10 straipsnio 7 dalyje ir Direktyvos 2001/14 30 straipsnio 4 dalyje aiškiai nenumatyta, kad valstybė narė turi įgyvendinti priemones, kurios reguliavimo institucijai leistų rinkti duomenis nesant skundo ar įtarimų, kad pažeistos tos direktyvos, ir numatyti sankcijas už šiuos galimus pažeidimus. Todėl Vokietijos Federacinės Respublikos negalima kaltinti dėl to, kad nenustatė tokių priemonių nacionalinės teisės aktuose.
- 129 Darytina išvada, kad Komisijos kaltinimas dėl reguliavimo institucijos kompetencijų turi būti atmestas. Todėl, remiantis visais išdėstytais argumentais, darytina išvada, kad Komisijos ieškinys turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 130 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Vokietijos Federacinė Respublika prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas iš Komisijos ir ši pralaimėjo bylą, ji turi jas padengti.
- 131 Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį Čekijos Respublika ir Italijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. Čekijos Respublika ir Italijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.